1852. N°. 97.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG, 13 AUGUSTUS.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 12 Augustus.

Het Raadslid de Heer A. Librecht Lelwijn heeft onder zijne medeburgers door den druk doen verspreiden een door hem in de zitting van den Gemeenteraad van den 31sten Julij l. l. voorgelezene memorie, houdende *Aanmerkingen op het Voorstel van den Heer A. Hartevelt Jz. tot verandering van het belastingstelsel der Gemeente Leyden.*

In een voorwoord zegt de geachte S. dat, ofschoon het veelzijdig gehandeld in de nieuwsbladen over, en de eenzijdige verdediging van het bij den Gemeenteraad door den Heer H. ingediende voorstel, de opgave der bezwaren moest uitlokken, welke tegen het plan bestaan, hij nergens daarvan eenig spoor had gevonden.

Hij heeft nu zijne memorie verspreid om een *onpartijdig* onderzoek uit te lokken en oplossing der bezwaren te erlangen die de aanneming van genoemd Voorstel in den weg staan.

Hij wil de geringe klasse te gemoet komen, en zijn aandeel daarin dragen, maar acht dat het plan, zoo als het daar ligt, te ver gaat. Hij verlangt wijders voorlichting en hulp en vestiging der overtuiging bij de ingezetenen dat hij steeds trachten zal, zonder aanmerking van personen of eigenbelang, zich aan die zijde te scharen, waar hij meent, dat het stoffelijk en zedelijk welzijn der ingezetenen wordt gevonden.

Hierna toont hij aan met te zeggen, dat *vermindering der bijdragen door de armen en geringe klasse*, die bij verandering van het belastingstelsel zijn eerst gedachte was, [illegible]

De eerste zijn niet belast; 't gemaal wil hij ontlasten, zoo als de Gemeentewet voorschrijft. Accijns op 't vleesch wil hij behouden, omdat volgens des schrijvers meening, bij afschaffing de prijs toch niet zou verminderen.

Daarna voert hij de gewigtige bedenkingen aan, die tegen afschaffing van accijns op het gedisteleerd en den wijn zijn te maken, en onderzoekt vervolgens de drie door den Heer H. voorgestelde grondslagen, voor de heffing van een hoofdelijken omslag, te weten: de consumtie, de levenswijze, het vermoedelijk inkomen. Bij den eersten ziet hij een groot aantal nonvaleurs te gemoet; ten opzigte van den tweeden acht hij met den Heer H. de personele belasting een redelijken maatstaf ter beoordeeling daarvan. Bij den derden staat hij voornamelijk stil, ten betooge van de groote zwarigheden in de toepassing, en eindigt met de verklaring, dat hij in het voorstel van den Heer H. veel goeds en aannemelijks heeft gevonden, en gelooft dat ook in geval het hoofdbeginsel niet werd aangenomen, het voorstel op den weg kan brengen tot wijzigingen die de Gemeentewet vordert, dankende den Heer H. voor zijnen ijverige pogingen en belangstelling in de welvaart der gemeente.

Wij hebben getracht zoo veel mogelijk met de eigene woorden des S. een beknopt verslag van zijn stuk te geven, 't welk in 't geheel 18 bladzijden druks beslaat, en danken hem dat hij 't publiek heeft willen in staat stellen om de vraag der afschaffing van accijnsen ook van eene andere zijde te beschouwen. Zij mag wel van alle kanten werden bekeken; hoe meer 't *voor en tegen* behoorlijk wordt in 't licht gesteld, hoe meer dat zulks met kennis, met bedaardheid, met onpartijdigheid, met zucht voor de welvaart der gemeente gedaan wordt, hoe meer hoop men voeden mag dat de uitslag zoodanig zal zijn, dat men dien later bij ondervinding zal kunnen toejuichen.

— Gisteren werden aan het nabijgelegen Haagsche Schouw drie verschillende harddraverijen gehouden, met medewerking van de Afdeelingen Leyden en Oegstgeest van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw.

Van de paarden, ingespannen voor een Hollandsch karretje, is de prijs behaald door het paard genaamd Hansje, toebehoorende aan den Heer Maaskant te Hillegom, en bestuurd door G. Houtman. De premie werd gewonnen door het paard genaamd David, toebehoorende aan den Heer C. de Bruin te Hazerswoude, en bestuurd door F. de Bruin. De afstand van 3000 Ned. ellen was met de verschillende wendingen, heen en terug, door het eerste paard afgelegd in 7 minuten en 3 seconden, door het tweede in 7 minuten en 17 seconden. Er waren 9 paarden ingeschreven.

Voor de harddraverij van zoogenaamde boerenpaarden waren ingeschreven 20 paarden. De prijs werd behaald door het paard genaamd Hector, toebehoorende aan den Heer W. Verkuylen te 's Gravenhage, en bereden door L. van Vliet. De premie werd gewonnen door het paard genaamd Mina, toebehoorende aan den Heer G. W. van der Spruyt te Waddinxveen, en bereden door J. Langenkamp.

Voor de harddraverij van paarden van zessen klaar, en die nog geenen stadsprijs hadden gewonnen, waren ingeschreven 8 paarden. De prijs werd gewonnen door het paard David, toebehoorende aan den Heer C. de Bruin te Hazerswoude, en bereden door F. de Bruin. De premie werd behaald door het paard genaamd de Nette, toebehoorende aan den Heer C. Hoogeveen te Woubrugge, en bereden door J. Langenkamp.

Dit landelijk feest, gevierd op de plaats, waar men in Zuidholland vroeger gewoon was de Harddraverijen te houden, in die in vroegere geschriften over die provincie zijn beschreven en afgebeeld, [Zie onder anderen Dr. Le Francq v. Berkhey in zijn verdienstelijk werk Natuurl. Hist. v. Holland, 't welk een schat van wetenswaardige bijzonderheden bevat, in Deel IV. eerste stuk bl. 260—309,] had eene verbazende menigte toeschouwers uitgelokt, die zich in dit voorvaderlijk volksvermaak verlustigden en zich door het min gunstig weder niet lieten afschrikken. HH. Commissarissen hebben zich van hunne moeijelijke taak uitmuntend gekweten en verdienen daarvoor openlijken dank, terwijl de nieuwe kastelein van het Haagsche Schouw alles in het werk stelde om het feest te veraangenamen. Alles is in de beste orde afgeloopen.

— Het verbreeden van de kade, de Boompjes, het optrekken van een' kaaimuur enz. te Rotterdam, is aangenomen door J. van Haaften te Sliedrecht voor *f* 98,900.

— Op Zondag den 8sten hebben 3033 personen de Tentoonstelling te Arnhem bezocht. Tot dien dag was het geheel getal 29,152.

— Vierde Vervolg en Slot van het Verslag van den Minister van Kolonien, over de Kust van Guinea. (Zie N°. 92, 93 en 96.)

De palmboom, waarvan de olie van dien naam, op eene gebrekkige wijze verkregen, in eene zoo aanzienlijke hoeveelheid naar alle oorden van Europa uitgevoerd wordt, groeit in bosschen langs de geheele kust. Groote partij zoude hiervan door deskundigen te trekken zijn, wanneer de olie op eene kunstmatige wijze wierd geperst.

Ook de tabaksplant schiet er welig in het wild op, en de Gouverneur onzer bezittingen, een hoofd-ambtenaar, die vele jaren in die gewesten verblijf heeft gehouden, meent den bloei onder de leiding van deskundigen als zeker te mogen stellen, wanneer er op uitgebreiden voet partij van getrokken werd.

In April 1848 werd in den gouvernements-tuin eene proeve met de tabakteelt ondernomen, welke echter geene voldoende uitkomsten opleverde. Sedert werden door den adsistent C. Meeuwsen nieuwe proeven voor 's Lands rekening te Simbo, ongeveer acht Engelsche mijlen (ongeveer 3 uren) van Elmina gelegen, genomen, van welke de uitslag zal worden medegedeeld.

Vele handen staan op de Kust tegen een gering daggeld ten dienste, en tot bewijs dat de inlander, bij aanmoediging, bereid en geschikt is tot elke nijverheid, waarin hij voordeel ziet, mag aangevoerd worden de thans niet onbeduidende handel in oraatjes (aardnoten) en palmolie. Het eerste artikel was twintig jaren vroeger bijna onbekend, en gedurende hetzelfde tijdvak werd de voortplanting der palmnoot met ijver langs de geheele Kust voortgezet.

Hoewel het tamme vee, als: runderen, schapen, geiten (kabrieten) en varkens hier niet vreemd is, legt toch de neger zich niet bijzonder op den veestapel toe. Zelve gebruiken zij dit vleesch niet dan op feesten of zoogenaamde costumen, en de Europeaan kan moeijelijk en tot hoogen prijs, een schaap of kabriet bekomen. De runderen zijn klein, en alleen op Elmina aanwezig. Zij wegen schoon, naauwelijks 40 à 50 Ned. ℔, en kosten nagenoeg 80 à 90 gulden, en worden gehouden ter levering aan oorlogschepen.

Tam gevogelte, als: kippen, eenden en kalkoenen, loopt bij den neger in het wild rond, broeit voort, en wordt tegen goede prijzen verkocht.

Gedurende het jaar 1849 zijn ter reede van Elmina ten anker geweest 85 schepen, als: Nederlandsche 2, Engelsche 20, Amerikaansche 16, Fransche 17, Sardinische 25, Hamburgsche 2, Italiaansche 1 en Portugesche 2.

Van dit getal moeten, als niet voor den handel worden afgetrokken, elf oorlogschepen, terwijl verder veertien schepen of uit gebrek aan handel de reede binnen vier en twintig uren verlaten hebben, of reeds in 1848 de belasting voldaan hadden.

Op Elmina was een niet onbelangrijk handelsvertier. De inwoners van binnen 's lands gelegene landschappen, zoo als Ashanty, Wassa, Dinkjera

en andere, kwamen geregeld hunne benoodigde manufacturen, kruid, lood, tabak en sterken drank bij de kooplieden aldaar, voor stofgoud of ivoor, aankoopen. Meer onder de forten gelegene plaatsen en dezulke, welke niet ver boschwaarts gelegen zijn, doen hunne inslagen in betaling voor palmolie en stofgoud.

Een handelshuis, te Rotterdam gevestigd en te Elmina vertegenwoordigd, dreef in 1849 aldaar eenen niet onbeduidenden handel.

De slavenhandel is ten strengste verboden. De inboorling echter verschaft zich zelven soms een of meer slaven uit het binnenland tot zijne bediening, doch meer nog uit een oogpunt van weelde. Deze handeling kan niet geweerd worden, en heeft eveneens in de Engelsche bezittingen plaats.

De slaven worden intusschen door de inboorlingen als leden der vrije familien aangemerkt. Wanneer het laatste lid eener familie komt te overlijden, dan treedt de oudste slaaf, en wanneer deze de noodige bekwaamheden niet heeft, zijn opvolger als erfgenaam van de nalatenschap op, door wien nu de afgestorvene zaak of zoogenaamd »de stoel" wordt voortgezet, terwijl hij als bezitter door de overige inwoners wordt erkend.

Die slavenstand is zeer dragelijk, en dikwijls is het geval voorgekomen, dat de Nederlandsche autoriteit verzocht werd dezen of genen slaaf wegens misdrijf vrij te laten, waarbij het dan meestal gebeurde, dat de slaaf zijnen meester op de knieën om vergiffenis vroeg en verzocht hem te behouden.

De aanzienlijke verzendingen van stofgoud, door den neger op de eenvoudigste wijze, door middel van een graafijzer en houten waschbak, verkregen, bewezen genoegzaam, dat de grond onzer bezittingen, en vooral het Ashantasche landschap, stof- en rotsgoud bevat. Om hiervan partij te trekken, werd er in het begin van het jaar 1845 eene stelselmatige goudwasch en delving ingesteld. Een directeur, drie ingenieurs en negen werklieden werden naar de Kust gezonden om dit werk ten uitvoer te brengen. Dit personeel moest naar het Ahantasche boschkrom Dabo, volgens in loco ingewonnen berigten, van veel goud bevattenden grond en zelfs van oude onuitgewerkte mijnen omgeven, worden gezonden, doch het physiek gestel van het meerendeel der mijnwerkers en ingenieurs was zoo slecht tegen het Afrikaansche klimaat bestand, dat binnen weinig tijds en nog vóór dat men op de localiteit Dabokrom gevestigd was, reeds de negen werklieden en een ingenieur waren overleden. Dit werd twee maanden later door den dood van den tweeden ingenieur gevolgd. De directeur en de overgeblevene ingenieur, na te Dabo eenige proeven genomen te hebben, keerden in 1846 naar Europa terug.

De Regering meende zich echter door deze eerste teleurstelling niet te mogen laten afschrikken. Het gaf bevel tot het in gereedheid brengen van eenen boschweg van Boutry-rivier naar Dabokrom. Er werden ook houten woningen heen gezonden en opgezet, en in November 1847 kwam er andermaal een mijn-personeel van dertien personen te Elmina aan.

Het werd zonder oponthoud per scheepsgelegenheid naar Boutry gebragt, en wijders met kano's en verder met draagkorven naar Dabokrom vervoerd en aldaar gehuisvest. Voor al het mogelijke te dier plaatse was overvloedig gezorgd. Aan geneeskundige dienst ontbrak het niet; voedingsmiddelen waren er in genoegzame hoeveelheid voorhanden; neger-werklieden waren er zooveel men slechts behoefde, beschikbaar, en in de gewapende dienst was mede voorzien. Dabo was in een levendig welvarend dorp herschapen, en toch, in weerwil van alle mogelijke zorgen en middelen, was deze expeditie rampspoedig en mislukte geheel. Tien personen, waaronder de directeur, werden er van deze uitzending op Dabokrom begraven.

Deze groote sterfte was hoofdzakelijk daaraan toe te schrijven, dat verreweg de meesten der werklieden reeds met een ondermijnd gestel uit Europa werden aangebragt. Bovendien, het personeel was voor twee derden uit Duitschers zamengesteld, en men meent opgemerkt te hebben, dat zij het Guinesche luchtgestel zelden leeren trotseren. Er bleven slechts twee ongeschikte werklieden en een ziekelijk ingenieur over, welke met de werkzaamheden aanvingen, doch niet verder slaagden, dan dat twee malen een klein monster goud ter gezamenlijke waarde van ruim vijftig gulden, aan het Departement van Koloniën kon worden opgezonden.

Met het oog op de vele menschenlevens en aanzienlijke geldsommen, welke de genomen proeven eener stelselmatige goudwasch en delving hebben gekost, heeft men besloten, om daaraan, op den tot nu toe gevolgden voet, geen verder gevolg te geven.

'sGRAVENHAGE, 12 Augustus.

Z. M. heeft benoemd tot Burgemeester der gemeente Peize, A. H. Burghgraaf.

— Wij zijn verzocht te melden, dat de Heer van Sonsbeeck niet voornemens is, vooreerst zijn ontslag als Minister van Buitenlandsche Zaken te vragen.

— De Minister van Financiën, heeft bij resolutie van den 16den Julij ll. te kennen gegeven dat de gedrukte circulaires, welke het hoofdbestuur van de Nederl. Vereeniging tot afschaffing van sterken drank, van tijd tot tijd aan de afdeelingen en correspondenten der Vereeniging toezendt, zoo dezelve al mogten behooren tot de afkondigingen en berigten bij art. 23 der wet van 3 October 1843 bedoeld, dan nog zouden vallen in de toepassing van het in de *Staats-Courant* medegedeelde Koninklijk besluit van 19 Mei 1848, nº. 78, en alzoo, op ongezegeld papier gedrukt, en verzonden kunnen worden.

— In de zitting van den gemeenteraad van gisteren, is o. a., ten gevolge van eene missive van het bestuur der Koninklijke Maatschappij tot aanmoediging van den Tuinbouw, besloten, dat er van wege deze stad eene gouden medaille zal worden uitgeloofd bij de bekrooning der voorwerpen, die ingezonden zullen worden op de tentoonstelling dier Maatschappij, welke in April 1853, in het locaal der Teeken-Akademie alhier zal worden gehouden.

Ingevolge voorstel van Burgemeester en Wethouders is eene som van *f* 30,000, die ter beschikking gekomen was, bestemd tot aflossing der schuld van de stad, welke schuld in 1853 geheel zal gekweten worden.

Eindelijk is nog met 30 stemmen tegen 1, op voorstel van den Heer de Pinto, besloten, eene Commissie te benoemen, tot het onderzoeken van het gewigtig onderwerp nopens het maken van een uitwaterings-kanaal bij Scheveningen. Er zijn tot leden dier Commissie benoemd de Heeren Grave, Hoofd-Ingenieur, de Pinto, Voorsteller, Hooft, Burgemeester, Collot d'Escury en Alsche.

— Men zal zich herinneren, dat bij art. 6 der wet van 25 Junij 1844, tot aflossing of verwisseling van Nationale Schuld, bepaald werd, dat de houders der 4 pCt. Inschrijvingen op het Grootboek, niet konden worden genoodzaakt vóór den 31sten December 1852 de aflossing daarvan aan te nemen. Het tijdstip nadert alzoo, waarop die aflossing zal kunnen geschieden. Wij vernemen uit goede bronnen, dat in de aanstaande zitting der Kamers, die, den derden Maandag van September wordt geopend, voorstellen zullen worden gedaan, tot aflossing of verwisseling van de 4 pCt. Schuldbrieven in 3½. Deze maatregel, die bij tijds zal worden voorgedragen, zal alzoo waarschijnlijk met het begin van het volgend jaar ten uitvoer kunnen worden gelegd. Om het belang van dezen maatregel te doen uitkomen, zal het voldoende zijn op te merken, dat er op het Grootboek van 4 ten honderd ingeschreven is een kapitaal van *f* 237,409,500, gevende een rente-bedrag van *f* 9,496,380. Ook de andere 4 pCt. Schuldbrieven zullen waarschijnlijk onder den gewigtigen maatregel worden begrepen.

AMSTERDAM, 10 Augustus.

Eergisteren hield de *Vereeniging tot bevordering van de belangen des Boekhandels* alhier hare 35ste algemeene vergadering, onder Voorzitting van den Heer J. H. Gebhard, meer dan 80 leden woonden die vergadering bij. De vergadering is gemagtigd tot het spoedig beramen en aanwenden der geschiktste middelen, ter verkrijging bij den boekhandel van bijdragen voor de aanstaande oprigting van het standbeeld van Lourens Coster. Eene lijst te dien einde den aanwezigen leden aangeboden, bedroeg aan inschrijvingen reeds eene som van ongeveer *f* 300; deze som zal worden vermeerderd met de bijdragen der overige leden, en waarschijnlijk is het, dat de vereeniging zelve niet achter zal blijven. — Voorts is besloten dat de algemeene vergadering niet telken jare te Amsterdam zal worden gehouden, met dien verstande evenwel dat deze stad om het andere jaar de plaats van bijeenkomst zal zijn. Voorloopig is bepaald, de algemeene vergadering van 1853 te 's Hage te houden.

— Gisteren morgen hield de Maatschappij *Tot Nut van 't Algemeen* alhier, hare 68ste algemeene vergadering, onder Voorzitting van den Hooggel. Heer Mr. H. Beijerman, die de werkzaamheden opende met eene korte rede, waarin hij de Geschiedenis des Vaderlands als een kostbaar erfgoed van Nederlandsche Kinderen beschouwde, ten gevolge waarvan die geschiedenis hun niet mag onthouden, noch verminkt voorgesteld worden.

Vervolgens werd door den algemeenen Secretaris voorgedragen het algemeen Verslag van den toestand en de werkzaamheden der Maatschappij. Er zijn 3 departementen te niet gegaan en 7 bijgekomen, als: Bennebroek (Noordholland) opgerigt met 20 leden. Batavia (Neêrl.-Indië) met 150 leden. De drie Egmonden (Noordholland) met 8 leden. Baflo (Groningen) met 14 leden. Bergen (Noordholland) met 10 leden. Emmen (Drenthe) met 8 leden. Banjoemaas (Neêrl.-Indië) met 30 leden.

Het getal leden bestaat uit 677 honoraire en 13,976 contribuërende, te zamen 14,653.

Ten gevolge der jaarlijksche aftreding zijn door de Departementen tot Hoofdbestuurders herkozen de HH. Boeke en Berg.

De staat der financiën is gunstig. Zij verheugt zich dit te kunnen melden met een dankbaren blik op het tegenwoordige en met volkomen gerustheid voor de toekomst.

Op de prijsstoffe nº. 4. een Volksleesboekje: *Eigen brood bovenal*, zijn drie antwoorden ingekomen, waarvan nº. 3, geteekend: *Eigen brood bovenal*, de bekrooning heeft mogen verwerven. Bij de opening van het hierbij behoorende Naambriefje, deed zich als schrijver van dit prijsantwoord kennen, de Heer J. R. Eilers Koch, V. D. M., te Nieuwe Pekela.

Als nieuwe prijsvraag is gekozen nº. 27 uit de tweede lijst:

„De Maatschappij, overtuigd dat de volksverarming voor een groot deel aan den diepgezonken, verstandelijken en zedelijken toestand der lagere volksklasse is toe te schrijven, en dus het bezoeken van en omgang met armen dringend aan te raden, vraagt: »Een Handboek voor het Patronaat der Armen."

De Maatschappij verlangt, dat het Volksboek van degelijken inhoud zij, wenken en lessen bevattende, zoowel voor bijzondere personen en weldadige Vereenigingen, als voor Diakoniën en burgerlijke Armbesturen, en door boeijenden verhaaltrant tevens eene aangename lektuur voor de beschaafde lezers en lezeressen harer werken oplevere.

Heden heeft de vergadering zich met huishoudelijke aangelegenheden bezig gehouden en is daarna gesloten.

— Heden is de Heer Mr. J. Messchert van Vollenhoven met 121 van de 142 uitgebragte stemmen tot lid van de Prov. Staten van Noordholland verkozen, tegen 21 stemmen op den Heer Mr. W. J. C. van Hasselt uitgebragt.

AMELAND, 3 Mei.

Op den 1sten dezer had tusschen dit eiland en Holwerd het volgende treffende ongeluk plaats: Van de postschuit, bevaren door schipper C. C. Colmer van hier, viel des schippers negenjarig zoontje over boord. — Colmer een uitmuntend zwemmer, sprong dadelijk over boord, bereikte zijn kind, plaatste het op zijn rug en meende weder naar zijn schip, dat intusschen

een weinig was afgedreven en waarop zich alleen zijn dertienjarig zoontje bevond, terug te zwemmen, toen hij eensklaps, waarschijnlijk ten gevolge van kramp, in de diepte zonk en jammerlijk verdronk. Het kind werd circa een half uur later door den tweeden postschipper G. I. Toren, die zich met zijn schip op eenigen afstand bevond en naar het schip van Colmer was toegezeild, drijvende gevonden en is volkomen hersteld, ofschoon het bijna drie uren geheel bewusteloos heeft gelegen. De algemeen geachte schipper Colmer laat eene weduwe en tien zeer jonge kinderen onverzorgd na. Zijn lijk is denzelfden avond door schipper Toren gevonden en alhier aangebragt.

GRONINGEN, 9 Augustus.

Het algemeen provinciaal stads- en Akademisch ziekenhuis, dat het voormalig Akademisch gasthuis op Munnekeholm heeft vervangen, is thans voltooid; men is nu bezig, om het ameublement te plaatsen, en weldra zullen er zieken in kunnen worden opgenomen. Het is een doelmatig ingerigt fraai gebouw, dat op eene voldoende wijze in alle vereischten zal kunnen voorzien. Het huis heeft twee verdiepingen met een breed front aan de straat en achterwaarts drie vleugels, als: linker-, midden- en regtervleugel, die eene ruime opene plaats vormen, welke tot wandelplaats voor herstellende zieken kan dienen. Een fraai hek, regts van het gebouw, sluit den toegang tot het verblijf der zieken af; in het voorste, aan de straat gelegen gedeelte heeft men beneden de portiers woning, de algemeene keuken, woning voor den vader, vertrekken voor oppassers en dienstmeiden, twee magazijnen, een receptiekamer enz., terwijl de bovenverdieping is ingerigt voor eene woning voor den Directeur en zijn gezin. Het eigenlijke ziekenhuis, bestaande uit de drie bovengenoemde vleugels, waar langs een ruime corridor loopt, die het uitzigt heeft op de wandelplaats, bevat beneden twee en twintig zalen van verschillende grootte tot opneming van uit- en inwendige zieken, benevens de wachtkamers voor de Studenten; de bovenverdieping bestaat insgelijks uit verschillende vertrekken en is ingerigt tot een verloskundig etablissement met eene woning voor de baker, kamers voor Hoogleeraren en Studenten enz. De magazijnen voor kleedingstukken en ligging zijn op den zolder op eene bijzonder doelmatige wijze geplaatst. Alles draagt blijken van met zorg en kennis van zaken te zijn ontworpen. De kamers voor de zieken zijn ruim en luchtig; meer dan twee honderd kunnen er worden verpleegd en vinden er oppassing, verzorging en vele gemakken. die zij in den regel in hun eigen huis ontberen; de vertrekken voor het talrijk personeel, dat aan het ziekenhuis is verbonden, zijn behoorlijk geplaatst en ter woning zeer geschikt, terwijl het geheele voorkomen van het ziekenhuis niets sombers en droefgeestigs heeft, maar door zijne nette en regelmatig eenvoudige bouworde een aangenamen indruk maakt. Met den bouw van een aan het huis grenzend badhuis zal nu een aanvang worden gemaakt.

Wij mogen ons derhalve verheugen over de vereenigde zamenwerking van de Provincie, van deze stad en van onze Hoogeschool om zulk een algemeen ziekenhuis, in plaats van de vorige gebrekkige inrigting, hier te doen bouwen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 9 Augustus.

H. M. is door het ongunstige weêr verhinderd geworden naar Antwerpen te stevenen. H. M. zou heden, bij gunstig weêr, de reis ondernemen.

— Ll. Zondag zijn bij Leeds twee omnibussen, die elkaar voorbij wilden rijden, blijven haken, de een die binnen en bovenop 47 personen bevatte, is omvergestort en de reizigers zijn grootendeels onder de wielen en paarden der andere geraakt en deels verpletterd of vertrapt. Twee reizigers zijn dadelijk omgekomen, acht anderen zeer zwaar gewond.

— Het schip Prentice is te Charleston in N.-Amerika, den 25sten Julij in brand geraakt en geheel vernield; het had 1200 balen katoen aan boord en was verzekerd voor 100,000 dollars.

— Een schip met 200 landverhuizers naar Quebec is ter hoogte van Kaap Gaspe op de rotsen verbrijzeld, waarbij 20 personen zijn omgekomen.

— Berigten van de Kaap tot 31 Mei melden niets belangrijks, als alleen dat den 17den een aanval op de Kaffers bij de Waterkloof was gedaan, die eerst verdreven, toen bij duizenden terug kwamen, maar wederom door het geschut zijn uiteengejaagd.

BELGIE.

BRUSSEL, 11 Augustus.

Het vlugschrift van Victor Hugo, getiteld *Napoleon le Petit* en hetwelk zooveel opspraak maakt, is hier in het licht verschenen, en wordt in menigte verkocht. Victor Hugo heeft zich naar men meent, naar het eiland Jersey begeven.

— Van Antwerpen wordt van heden namiddag ten één ure berigt, dat de Engelsche flotille op den middag de reede van Ostende is gepasseerd, koers nemende naar Vlissingen, en dat men kan veronderstellen dat H. M. de Koningin van Engeland te 5 of 6 ure te Antwerpen zal zijn.

FRANKRIJK.

PARIJS, 10 Augustus.

In het departement der Maas zijn twee verzoekschriften aan den Senaat in omloop, tot vestiging van het Keizerrijk, welke elk 20,000 onderteekeningen uit 204 gemeenten bevatten.

— Het *Journal de Genève* zegt, dat de Zwitsersche Regering de Hoogleeraarstoel in de Wijsbegeerte, welke aan de Academie te Genève vacant is, te Parijs achtervolgens heeft doen aanbieden aan de Heeren Michelet, Mickiewitz en Edgard Quinet, die allen daarvoor bedankt hebben.

PRUISSEN.

BERLIJN, 9 Augustus.

De Regering heeft kennis gegeven, dat de R. K. conservative Vereeniging, als van eene staatkundige strekking, niet langer mag blijven bestaan.

— De Redacteur van het Ultramontaansche blad: *de Deutsche Volkshalle* is uit het land gezet. De Regering heeft dezen maatregel genomen, om alles te verwijderen, wat den strijd vermeerderen kan, die sedert eenigen tijd tusschen Roomschen en Protestanten weder is aangevangen.

— De Russische Prinses Nazaki, die den Keizer in naauwe bloedverwantschap bestaat, is tot de R. K. kerk overgegaan.

— Te Celle in Hanover is bij een' brand, die het halve dorp in de asch heeft gelegd, eene moeder, eene dochter van 20 jaren en een zoontje van 13 jaren omgekomen en de vader vreeselijk gebrand, zoodat hij zijne wonden niet zal overleven.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 7 Augustus.

De Keizer zal den 14den uit Hongarije wederkeeren; alles is bereid voor eene luisterrijke ontvangst.

— Bij eene Keizerlijke verordening wordt de landweer vervangen door de troepen, welke na werkelijke dienst bij het staande leger te hebben gedaan, nog 2 jaren bij de reserve zullen geplaatst worden.

— Het Ministerie bereidt eene wet voor, van het hoogste aanbelang voor de toekomst van Hongarije; er is sprake van de afschaffing van een oud leenroerig regt, dat den aankoop of verkoop van vaste goederen, zoo niet onmogelijk, toch zeer moeijelijk maakte. Volgens dat regt, veroorloofde de leenroerige wet aan iemand, die uit oude bescheiden wettig bewijzen kon, dat een zijner voorouders in de regte lijn zeker goed had bezeten, om den bezitter een proces aan te doen en het bezit op te eischen. Men behoefde anders niet te doen dan den tegenwoordigen bezitter schadeloos te stellen. Het was dus eene soort van onteigening, die daarenboven dikwerf niet naar eenen billijken maatstaf werd gemeten, maar wel willekeurig, en die daardoor de ontwikkeling van den landbouw zeer in den weg stond.

Deze barbaarsche wetgeving heeft bestaan tot dat het opgestane Hongarije door de Oostenrijksche Regering was herwonnen. Deze heeft nu besloten om een' tijd te bepalen binnen welke men de eischen die men meent te hebben, nog zou kunnen instellen; na verloop van welke tijdsbepaling dergelijke eischen voor de regtbanken geene de minste kracht meer zullen hebben.

Tevens en met hetzelfde oogmerk zal de Regering de wijze bepalen om al de nog aanhangige regtsgedingen van dien aard ten spoedigste te doen afloopen. Men begrijpt dat het crediet der grondeigenaars van dien dag af zal rijzen. Men zal volkplantingen in Hongarije kunnen aanleggen en ieder zal de vruchtbare gronden opzoeken.

— De Israëliten, welke door de constitutie van 1848 geheel waren geëmancipeerd, hebben thans weder een groot deel hunner regten verloren. Zij zijn weder van de staatsdienst uitgesloten.

— In Walachye heeft den 17den Julij een hevige orkaan gewoed, waardoor het veldgewas 10 mijlen in den omtrek is vernield; vele schepen op den Donau zijn vergaan, een aantal huizen onder water gezet en onderscheiden menschen het leven hebben verloren.

KUST VAN GUINEA.

St. GEORGE D'ELMINA, 10 Junij.

Tusschen den 27 en 28sten Mei ll., strandde, tusschen dit fort en het Engelsche hoofdkasteel Cape-Coast-Castle, het schoenerschip Gouverneur van der Eb, gevoerd door Kapt. J. Klok, te Rotterdam te huis behoorende en kortelings van Nederland aangekomen. Het schip was door de felle zee en hevige branding spoedig geheel verloren. De equipage bleef behouden. Van de goederen der lading werd nog betrekkelijk veel gered door den ijver en de onvermoeide hulp, zoowel van den Gouverneur als van de Nederlandsche ambtenaren, terwijl de hoogste lof wordt toegezwaaid aan den Gouverneur der Engelsche bezittingen, op welk gebied het ongeluk plaats vond, die met de meeste bereidwilligheid en voorkomendheid, alle mogelijke hulp en bijstand verleende, waardoor veel beward bleef, dat anders gewis verloren zoude gegaan zijn. Hetgeen eene zeldzaamheid en alleen aan de goede zorg en medewerking der Nederlandsche en Britsche autoriteiten is toe te schrijven, is, dat er noch van het wrak, noch van de lading, iets door de negers is geroofd, dat te meer opmerking verdient, daar de stranding buiten het bereik van het geschut der forten plaats had.

De gezondheidstoestand der Nederlandsche ambtenaren was voldoende. De St. George de la Mina, Kapt. van der Hoeven, en de hoeker Curaçao, Kapt. Ouwehand, zouden tegen de laatste der maand Junij de terugreis naar Rotterdam aannemen en tevens de equipage van het gestrande schip overbrengen.

(*N. Rott. Cour.*)

STADS BERIGTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE LEYDEN brengen bij deze ter kennis van de ingezetenen, dat de tijd gedurende welke geene *honden* dan gemuilband zullen mogen *losloopen*, op heden is geëindigd.

En zal deze door plaatsing in de *Leydsche Courant* worden afgekondigd.

VAN LIMBURG STIRUM.

LEYDEN, 11 Augustus 1852. De Secretaris v. PUTTKAMMER.

Burgerlijke Stand.

Van den 5 Augustus tot en met den 11 Augustus 1852.

BEVALLEN: B. M. van Loon, geb. Kortmann, D. — P. Montagne, geb. Chaudron, D. — M. G. van der Drift, geb. Lut, Z. — M. J. Couvée, geb. Meerburg, Z. — A. M. Huyser, geb. de Vassy, D. — E. de Hartog, geb. Hartog, Z. — E. Weyling, geb. van Riet, D. — J. E. Jong, geb. Starkenburg, Z. — S. C. van Bemmel, geb. Ju, D. — G. Corver, geb. Ratel, Z. — S. de Wit, geb. Schaft, Z. — J. de Water, geb. Deele, D. — A. Noest, geb. van der Horst, Z. — J. M. Oudshoorn, geb. Houbolt, (tweelingen, beiden D.) — E. Dille, geb. Gerritse, D. — J. J. van der Pot, geb. Heemskerk, Z. — A. Goester, geb. Kany, D. — J. Dee, geb. Hooidonk, D. — S. de Haan, geb. Augustijn, Z. — E. Meijers, geb. Nieuwenburg, D. — H. de Haan, geb. Keereweer, Z. — W. Arbouw, geb. van Wageningen, D. — J. van Sonsbeek, geb. van der Wilk, D. — A. Fakkel, D. — J. Jonker, geb. de Fey, D., levenl. — M. C. Massaar, geb. Bergman, Z. — M. Smit, geb. Smit, D. — J. Wijnbeek, geb. van Kampen, D. — L. Singerling, geb. van Oosten, Z. — M. Reizevoort, geb. van der Waals, D. — L. C. Maaskant, geb. Richter, D.

GEHUWD: Mr. A. J. Hoekwater, Jm., en H. W. O. M. Smissaert, Jd. — J. G. Vlendre, Jm. en J. Opgeenend, Jd. — P. P. de Tombe, Jm. en J. Jonker, Jd. — J. van Weerlee, Jm. en C. Langebeek, Jd. — A. Delfos, Jm. en S. Reusel, Jd. — J. Sjardijn, Jm. en C. P. Schild, Jd. — A. C. Aalberse, Jm. en J. H. P. Hermans, Jd. — H. Aniba, Jm. en J. M. van Soest, Jd.

OVERLEDEN: C. F. Weenig, 85 j. — J. de Graaf, D., 7 j. — L. van Dijk, Z., 2 m. — M. Schipaanboord, D., 7 m. — G. Kleinhans, Z., 6 d. — G. Koningsbruggen, D., 10 m. — A. S. Heyde, 75 j. — E. Dool, D. 8 m. — A. C. van Venetien, D., 3 w. — E. Frankhuizen, D., 9 m. — J. van Stralen, Z. 4 w.

Voor de Wed. Heymans is nog bij de Redactie ontvangen: van N. ½ gulden.

ADVERTENTIEN.

De Schuldeischers in den Boedel van den Gefailleerden ADOLF LEEUW, vroeger *Logementhouder* te *Leyden*, die in gebreke gebleven zijn hunne Schuldvorderingen te doen verifiëeren, worden bij deze alsnog **opgeroepen** om op Woensdag den 8sten September 1852, des namiddags ten *een* ure te verschijnen ter Vergaderkamer der Arrondissements-Regtbank te *Leyden* op het Raadhuis aldaar, ten einde tot de Verificatie hunner Schuldvorderingen over te gaan.

De Curator in gemeld Faillissement,
Mr. J. L. KLAVERWYDEN.

KOFFIJHUIS ZOMERZORG.

Op Zondag 15 Augustus 1852.
Des Middags ten 12 ure en des Namiddags ten 6 ure,

Matinée et Soirée Musicale,

Door de Familie **BEYERBRÖCK**, van *Weenen*.
Entrée Vrij.

TENTOONSTELLING TE *ARNHEM*.

Namens de Commissie voor de Tentoonstelling van Voortbrengselen van Nationale Nijverheid, wordt berigt, dat de **Billetten van Verloting** der door de Commissie aangekochte Voorwerpen verkrijgbaar gesteld zijn voor de Stad *Leyden*, bij den Boekhandelaar P. ENGELS aldaar.

De Ondergeteekende maakt langs dezen weg bekend dat de **Slagterij** door haar niet meer zal uitgeoefend worden, dus geen In- noch Uitkoop voor rekening van haar zal plaats hebben.

OEGSTGEEST, 10 Augustus 1852. Wed. J. NIEUWENHUIZEN.

PUBLIEKE VERKOOPING,

Op Maandag den 16den Augustus 1852 en volgende dagen, des Voormiddags ten *tien* ure, aan het Huis op den Nieuwen Rhijn, aan den Hoek van de Burgsteeg, Wijk VII. No. 30, binnen *Leyden*, van eene aanzienlijke partij MANUFACTUREN, bestaande in Lakens, Duffels, Castorines, Bukskins, Baaijen, Flanellen, Halfwollen- en Katoenen Broekstoffen, Vesten, Zwarte- en Gekleurde Zijden Dassen, Foulards, Overhemden, Merinos, Orleans, Lustres, Paramattas, Zijden Stoffen, Mousseline de Laine, Pure Laine, Thibets, Satin de Laine, Poplines, Wollen- en Katoenen Geruite Stoffen, Katoenen Jaconets, Bareges, Linnens, Handdoeken, Theedoeken, Servetgoed, Garen en Katoenen Oogjesgoed, Haarlemmer Diemet, Engelsch dito, Kepers, Amersfoorter, Engelsche Kepers, Graslinnen, Omslagdoeken, Lange Shwals, Tafelkleeden, Kousen, Handschoenen, enz.

Alles op Vrijdag en Zaturdag den 13den en 14den Augustus 1852, van des voormiddags ten 10 ure tot des namiddags ten 3 ure, ter plaatse der Verkooping te bezigtigen.

VERKOOPING *in de Stads-Bank van Leening te Leyden*, op Dingsdag den 17den Augustus 1852, des Voormiddags ten 10 ure, van VERSTANE PANDEN, zoo van Juweelen, Goud, Zilver en Horologiën, als van Wollen, Linnen en andere, zoo gemaakte als ongemaakte GOEDEREN, beleend in de maand April 1851.

Zijnde daags vóór den Verkoopdag, des Voormiddags van 10 tot des Namiddags ten 2 ure, voor een ieder te zien.

Dr. J. SCHNEIDER spreekt zeer gunstig over de geneeskracht der **GOLDBERGERSCHE KETTINGEN** in zijne Verhandeling over Electriciteit. »Het rheumatismus is eene ziekte, die reeds sedert menschen wezen zeer ver verspreid en reeds bij de oudste Geneesheeren bekend was. Zij heerscht in alle landen, onder elke hemelstreek, in het Noorden zoo wel als in het Zuiden, ja zelfs in de heete keerkringsgewesten," zegt Dr. S. en gaat dan voort te bewijzen, dat men vóór het bekend worden van het Electro-Galvanismus, geen krachtig middel daartegen gekend heeft. Hij spreekt van den magneet, dien men tot genezing van verschillende ligchamelijke kwalen aangewend heeft, van FRANS MESNER, die op het einde der vorige eeuw zoo veel opziens in *Weenen* en *Parijs* daarmede maakte, van het Electro-Galvanische rotatie-werktuig, waarmede groote Geneeskundigen zich lang onledig hielden tot het »eindelijk den Heer GOLDBERGER gelukte een Electro-Magnetischen Ketting uit te vinden, die aan de verwachtingen, welke men van zulk een middel kon vormen, geheel beantwoordde."

Deze Verhandeling van Dr. S. die zeer interessant is, wordt in onderstaande Depôts der Goldbergersche Kettingen gratis afgegeven, onder den titel:

SCHAT DER GENEESKRACHT
van de Galvano-Electrische Kettingen van Goldberger.

De echte Kettingen worden voor *f* 1,80, *f* 2,70, *f* 3,60 en *f* 5,40 verkocht.

Amsterdam, Verkoophuis.	's Hage, Sack en Comp.
Bodegraven, J. B. C. E. Schlatman.	Leyden, A. Dirks.
Delft, J. T. Wagner.	Oudshoorn, G. v. d. Boom.
Dordrecht, J. Veth Jr.	Rotterdam, J. A. Klinger en Co.
Gouda, A. Goedraad.	Schiedam, N. Roepius.

De Pillen van Holloway hebben eene Leverkwaal genezen van den hevigsten aard.

De Heer THOMAS CLARK, te Lake George in Nieuw-Zuid-Wallis, was sedert onderscheidene jaren lijdende aan eene leverkwaal. Zijne Geneesheeren, na alle hunne kunst aan hem beproefd te hebben, verklaarden dat zijn toestand hopeloos was, en men zag hunnen kort zijnen dood te gemoet. Toen gaf een zijner vrienden hem den raad, de *Pillen* van HOLLOWAY te gebruiken, hem verzekerende dat hij iemand kende, die door deze van die ziekte genezen was. Hij volgde dien raad, bespeurde dadelijk eene verbetering van zijnen toestand en herstelde korten tijd daarna geheel.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:
Doosjes Pillen à *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 3,30, *f* 7,75, *f* 15,50, *f* 23,50.
Potjes Zalf à *f* 0.90 *f* 2,10, *f* 3,30, *f* 8,15, *f* 15,90, *f* 23,90.

Te bekomen bij W. C. VAN DORT, te *'s Hage*; bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, te *Gouda*, en bij J. STRAATMAN, Hoofd-Depôthouder te *'s Hertogenbosch*; alsmede te *Londen*, Strand 224, *Holloway's Etablissement*.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.
WOENSDAG, 11 Augustus.

			Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$63\frac{13}{16}$	64	$63\frac{13}{16}$
Dito Certificaten	3	"	$75\frac{3}{4}$	$75\frac{7}{8}$	$75\frac{7}{8}$
Dito dito	4	"	$96\frac{11}{16}$	$96\frac{13}{16}$	$96\frac{11}{16}$
Amortisatie Syndicaat	$3\frac{1}{2}$	"	—	—	—
Handelmaatschappij	$4\frac{1}{2}$	"	$124\frac{1}{2}$	—	—
O. I. Leening	4	"	—	—	—
Dito Holl. Spoorweg			—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	$4\frac{1}{2}$		—	—	—
Haarlemmermeer	5		—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	3		70	$70\frac{3}{8}$	70
Dito dito	5		—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	5	"	$108\frac{7}{8}$	109	109
Dito dito 1828 en 1829	5	"	$106\frac{5}{8}$	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833	5	"	—	—	—
Dito 1840	4	"	92	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	4	"	$91\frac{5}{8}$	—	—
Dito dito Nieuwe	4	"	—	—	—
Inschrijving in Assign.	6	"	—	—	—
Certificaten van dito	6	"	—	—	—
POLEN, Obligatiën	4	"	$85\frac{5}{8}$	$85\frac{3}{4}$	—
Dito Aandeelen met Loten.	fl. 250	*f*	—	—	[illegible]
Dito dito 1835	500	"	$159\frac{1}{4}$	—	—
SPANJE, Obligatien	à 1	pCt.	$22\frac{1}{8}$	$22\frac{1}{4}$	$22\frac{1}{8}$
Dito Obligatiën	3	"	—	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	3	"	$44\frac{11}{16}$	$44\frac{13}{16}$	$44\frac{11}{16}$
Bewijzen Coupons			$2\frac{13}{16}$	—	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	5	"	83	—	—
Dito	4	"	$67\frac{1}{4}$	—	—
Dito Metall.	5	"	$77\frac{1}{2}$	78	—
Dito Nieuwe	5	"	$90\frac{3}{8}$	$90\frac{5}{8}$	$90\frac{3}{8}$
Dito 1847	$2\frac{1}{2}$	"	$40\frac{3}{4}$	$40\frac{1}{2}$	—
BELGIE, Banc.	$2\frac{1}{2}$	"	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	$2\frac{1}{2}$	"	$52\frac{3}{16}$	$52\frac{1}{4}$	$52\frac{1}{4}$
BRAZILIE, 1824 100 £	5	"	$99\frac{7}{8}$	100	100
PORTUGAL, te Londen	5	"	$40\frac{3}{4}$	$40\frac{15}{16}$	$40\frac{3}{4}$
Dito dito	4	"	$37\frac{1}{2}$	$37\frac{5}{8}$	$37\frac{1}{2}$
VENEZUELA	$3\frac{1}{4}$	"	$41\frac{7}{8}$	—	—
MEXICO	5	"	—	—	—
AMERIKA, Bankactiën			—	—	—

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.